

DE PARTICIPATIEWET IN NEDERLAND: EEN LICHTEND VOORBEELD... OF TOCH NIET?

Op 1 januari 2015 werd in Nederland de Participatiewet ingevoerd. De wet verving onder andere de wet van sociale werkvoorziening en beoogde een vereenvoudiging van bestaande wetgeving – en meer integratie van kansengroepen op de reguliere arbeidsmarkt. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de wet ligt bij de gemeentes.

Maarten Gielen, directeur van het sociaal ontwikkelbedrijf (zeg maar maatwerkbedrijf) IBN in Uden en bestuurder bij Cedris – de Nederlandse tegenhanger van Groep Maatwerk houdt de wet voor ons tegen het licht.

Een – al dan niet verkapte – besparing?

Maarten valt meteen met de deur in huis. 'Ik maak mij zorgen over de tewerkstellingskansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in Nederland. Toen de Participatiewet in 2015 inging, was er een economische crisis

en moest er bespaard worden. Door de invoering van de wet bespaarde de Rijksoverheid (*de tegenhanger van onze federale overheid, nvdr*) maar liefst 2 miljard euro. Vlak voor de uitbraak van de coronapandemie werden meerdere onderzoeken gedaan naar de impact van de Participatiewet. Daarin werden een aantal kritische noten opgelijst, maar door de uitbraak is daar verder niks mee gebeurd. Vandaag ligt er een nieuw rapport voor van het Nederlandse adviesbureau. De conclusie daarvan is duidelijk: de financiering voor de uitvoering van de wet is ontoereikend. De kosten van de sociale werkvoorzienin-

gen zijn hoger dan de subsidies die ze krijgen. De financieringsstroom vanuit het Rijk naar de gemeentes is bovendien zo ingewikkeld en komt vanuit zoveel verschillende 'potjes', dat de gemeentes niet precies weten welke budgetten ze zullen krijgen – ook voor ons bij IBN is dat een enorme speurtocht trouwens. Dat zet een rem op de ontwikkeling van het beleid.

Bovendien is ook de Participatiewet – die bedoeld was om de regelgeving te vereenvoudigen – alweer een klunwen geworden met veel uitzonderingen, verschillende uitvoerders en loketten.”

Postcodeverschillen

Ook over de “postcodeverschillen” uit Maarten bezorgdheid. Maarten: Vanuit IBN hebben we goede afspraken kunnen maken met de zes gemeentes voor wie we werken, maar dat verschilt enorm van gemeente tot gemeente. Als Nederlands inwoner zou je overal dezelfde kansen op werk moeten krijgen, ongeacht de plek waar je woont. Dat is nu helaas niet het geval. Sommige gemeentes nemen heel weinig tewerkstellingsinitiatieven, of hebben afscheid genomen van de sociale werkvoorziening en besteden de tewerkstelling van kansengroepen uit aan een (regulier) consultatiebureau. Dat zijn kwalijke evoluties, waarvan de inwoners de dupe zijn. De landelijke overheid zou daar een grotere regierol in moeten spelen.

Tegelijkertijd staan gemeentes dicht bij hun inwoners en kennen ze de noden in de streek, dus zijn ze best geplaatst om een tewerkstellingsaanbod uit te werken. De gemeentes waar wij mee samenwerken, zetten de middelen zo maximaal mogelijk in en werken onderling goed samen. Voor ons is deze samenwerking een zege: ik krijg veel kandidaten doorgestuurd vanuit de gemeenten én veel werk (schoonmaak, groenonderhoud, catering,...). 80% van onze omzet komt vanuit gemeente-opdrachten. De gemeente krijgen een dividend uitgereikt, dat ze ook weer moeten investeren in lokale werkgelegenheid. Omgekeerd helpen wij hen om inclusiever te zijn. Een positieve vicieuze cirkel. Maar zo is het dus helaas lang niet overal. De onduidelijke financiering en het teveel aan vrijheid helpen daarbij niet.

“Vanuit IBN hebben we goede afspraken kunnen maken met de zes gemeentes voor wie we werken, maar dat verschilt enorm van gemeente tot gemeente. Als Nederlands inwoner zou je overal dezelfde kansen op werk moeten krijgen, ongeacht de plek waar je woont. Dat is nu helaas niet het geval.”

MAARTEN GIELEN

Reguliere bedrijven mee aan boord

Gelukkig zijn er ook positieve kanten aan de Participatiewet. Maarten: “Dat er verbeteringen aan de wet nodig zijn, is duidelijk. Maar we moeten evenmin terug willen in de tijd. Positief is bijvoorbeeld dat ook van reguliere bedrijven een bijdrage gevraagd wordt aan de tewerkstelling van kansengroepen, waardoor dit niet alleen de verantwoordelijkheid meer is van gemeentes en sociale werkvoorzieningen. De tijdsgeest is daar ook ideaal voor: de moeite die het kost om werkrachten te vinden, in combinatie met de aandacht voor MVO is een bijkomende trigger voor werkgevers. Bij IBN is onze ambitie om tegen 2030 1.000 werkplekken bij reguliere bedrijven te creëren, waarbij wij de begeleiding van de mensen op ons nemen – én hen en een terugkeergarantie bieden. De wetgeving in Nederland verplicht ons niet om een 1 op 1 begeleiding aan te bieden, dus we zien dat haalbaar. Althans bij bedrijven die zich bewust zijn van de inspanningen die het kost om onze mensen een duurzame job te bieden. Bedrijven die meteen hun rekenmachine bovenhalen tijdens een eerste gesprek met ons: dat wordt niks.

Toch is het een illusie te denken dat iedereen een plek in het reguliere circuit gaat vinden. Sociale werkvoorzieningen zullen altijd nodig blijven!